

Koiran ruokinta

Välttämättömät ravintoaineet

Välttämättömät ravintoaineet ovat elintärkeitä koiralle. Koiran elimistö ei pysty itse valmistamaan niitä, joten koiran on saatava ne ravinnostaan. Ravinnon pitää silloin sisältää ja toisiinsa nähden tasapainoisessa suhteessa valkuaisaineita eli proteiineja, rasvoja, hiilihydraatteja, vitamiineja sekä kivennäis- ja hivenaineita.

Elintärkeät proteiinit

Proteiinit ovat elintärkeitä ainesosia kaikille eläville soluille, ja niillä on useita tärkeitä tehtäviä. Ensisijaisesti proteiineja tarvitaan elimistön toimintoihin, mm. solujen uusiutumiseen, aineenvaihdunnan säätelyyn sekä soluseinämien ja lihassyiden rakennusaineiksi sekä uusien kudosten rakentamiseen. Proteiineja tarvitaan myös korvaamaan elimistössä tapahtuva päivittäinen hajoaminen; proteiineja poistuu mm. virtsan, ulosteen ja irtoavien karvojen mukana. Vasta toissijaisesti proteiinit toimivat energialähteenä.

Proteiinit koostuvat pienemmistä osista, joita kutsutaan aminohapoiksi. Koirat tarvitsevat ehdottomasti 10 erilaista aminohappoa, joista niiden elimistö voi valmistaa kaikki tarvittavat proteiinit. Koira tarvitsee tavallista enemmän proteiineja kasvaessaan, tiineyden ja imetyksen aikana sekä vahingoittuneiden kudosten korjaamiseen. Nimennä näissä erityisen kriittisissä koiran elämänvaiheissa proteiinin laadulla (proteiinin aminohappokoostumus) ja sulavuudella on merkitystä.

Rasvoissa on myös paljon makuaineita, minkä vuoksi rasvapitoiset ruoat maistuvat koirille paremmin. Rasvan tärkein tehtävä on varustaa elimistö välttämättömillä rasvahapoilla sekä rasvaliukoisilla A-, D-, E- ja K -vitamiineilla. Ruoat, joissa on paljon monitydyttymättömiä rasvahappoja, voivat pilaantua hapettuessaan ja tuhota samalla muita ravintoaineita. E-vitamiini on antioksidanttivitamiini, joka suojaaa monitydyttymättömien rasvahappojen hajoamiselta.

Kasvisproteiineihin (kaurahiutaleissa, riisissä, perunoissa ja vihanneksissa) verrattuna eläinproteiineilla (liha, kala, maito) on parempi sulavuus. Ne sisältävät suuremman määrän välttämättömiä aminohappoja, joiden on todettu imeytyvän lähes sataprosenttisesti. Jos ravinnossa ei ole tarpeeksi proteiineja, voi syntyä valkuaisainevaje, joka saattaa aiheuttaa koiralla mm. heikkoa kasvua, painon laskua, karkean ja kiillottoman turkin tai lisätä sairastumisalttiutta. Proteiinia ei saa syöttää myöskään liikaa. Jatkuva liika proteiini voi aiheuttaa sisäelinvaivoja ja nuorelle koiralle raajojen ja nivelten kasvuhäiriöitä.

Ruoasta energiaa

Ravintoaineiden lisäksi koira saa ravinnosta energiaa. Energian saanti on välttämätöntä elimistölle, sillä energia ylläpitää solujen toimintaa. Ravinnon sisältämien hiilihydraattien, rasvojen ja proteiinien määrät vaikuttavat siihen, kuinka paljon ruoassa on energiaa.

Rasva on koiran tärkein ja pääasiallinen energia-lähde. Rasva koostuu erilaisista tyydyttyneistä, tyydyttymättömistä ja monitydyttymättömistä rasvahapoista, joista vapautuu energiaa. Useimmat rasvalaadut sisältävät vaihtelevia määriä kaikkia em. rasvahappoja. Rasva sisältää kaksi kertaa enemmän energiaa grammaa kohden kuin proteiinit tai hiilihydraatit ja on sen vuoksi tehokkaampi aineenvaihdunnan polttoaine.

fosforin tarpeeseen, eikä niitä silloin pidä antaa yksittäin. Ns. makromineraaleja koira tarvitsee suhteellisen paljon. Niitä ovat mm. kalsium, fosfori, kalium, natrium ja magnesium.

Hivenaineet ovat mikromineraaleja, joita taas tarvitaan hyvin vähän. Niihin kuuluvat esim. rauta, sinkki, kupari, mangaani, jodi ja seleeni. Koiralla on hyvin alhainen kivennäis- ja hivenainetarve, ja onkin hyvin epätodennäköistä, että koira joutuisi koskaan kärsimään niiden puutteesta, mikäli sitä ruokitaan normaalisti. Suurin osa kivennäisaineista voi aiheuttaa ylisuurina annoksina nautittuna koiralle myrkytyksen.

Kalsium ja fosfori ovat luuston rakennusaineita. Kalsium on myös välttämätön normaalille veren hyytymiskyvylle sekä hermoston ja lihasten toiminnalle.

Koira tarvitsee magnesiumia pitämään luuston ja hampaat terveinä. Magnesium on välttämätöntä sydämen normaalille toiminnalle, lihas- ja hermokudoksille, natrium ja kalium - aineenvaihdunnalle, monille elintärkeille entsyymitoiminnoille, erityisesti niille, jotka liittyvät energia-aineenvaihdun-taan. Kuparia tarvitaan punaisten verisolujen muodostukseen ja toimintaan sekä normaaliin ihon ja karvan pigmentin muodostukseen.

Hiilihydraatit

Koirat eivät välttämättä tarvitse hiilihydraatteja. Ne ovat kuitenkin merkittävä energialähde, sillä ne sisältävät yksinkertaisia sokereita (glukoosia) ja yhdistelmäsokeita (tärkkelystä). Kaikki eläimet tarvitsevat aineenvaihduntaansa varten glukoosia, jota elimistö pystyy hyödyntämään lähes sellaisenaan. Lisäksi monet elimistön tarvitsemista vitamiineista saadaan hiilihydraattipitoisten ravintoaineiden mukana. Esim. kasviksissa ja hedelmissä on paljon hiilihydraatteja.

Sokerit ja keitetty tärkkelyspitoinen ravinto ovat taloudellisia ja helposti sulavia energialähteitä. Keittämätöntä tärkkelyspitoista ravintoa koiran ruoansulatus ei sulata kunnolla. Ravintokuidut, kuten raaka selluloosa, pektiini ym. ovat hiilihydraattilähteitä, joita koiran elimistö ei normaalisti pysty sulattamaan, ja ovat sen vuoksi hyväksi suolen toiminnalle.

Kivennäisaineet

Tasapainoisessa koiranruoassa pitää aina olla kivennäis- ja hivenaineita eli ns. suojaravinteita. Ravitsemuksellisesti kivennäisaineet pitäisi käsitellä mieluummin ryhmänä kuin yksittäisinä ainesosina; esim. kalsiumin tarve liittyy läheisesti

Vitamiineja ravinnosta

Vitamiineja tarvitaan lukuisten elintoimintojen säätelyyn. Useimpia vitamiineja elimistö ei pysty valmistamaan, minkä vuoksi koira tarvitsee niitä ravinnostaan. Vitamiinit ovat joko rasvaliukoisia (A-, D-, E- ja K-vitamiinit) tai vesiliukoisia (B- ja C-vitamiinit). Vesiliukoisten vitamiinien saanti on tärkeää, koska ne eivät varastoidu elimistöön, vaan poistuvat virtsan mukana. Toisin kuin ihmisillä koiran ravinnon ei tarvitse sisältää C- ja K-vitamiineja. Koiran elimistö valmistaa C-vitamiinia, ja sen suolistobakteerit muodostavat K-vitamiinia. Koira saa riittävästi vitamiineja, jos pidetään huolta ruokavalion monipuolisuudesta. Koska rasvaliukoiset vitamiinit varastoituvat, ei vitamiineja pidä lisätä jo valmiiksi vitamiinipitoiseen ruokaan. Muutoin on vaarana, että koira saa yliannoksen rasvaliukoisia vitamiineja.

Vesi

Vedellä on vähintään yhtä suuri merkitys koiralle kuin millä tahansa ravintoaineella; koira voi elää viikkoja ilman ruokaa, mutta vain muutaman päivän ilman vettä. Veden päivittäinen saanti pitää turvata, jotta elimistöstä ulosteiden, ihon ja keuhkojen sekä imetyksen kautta poistunut vesi saadaan korvattua. Tämän vuoksi koiran ulottuvilla pitää aina olla raikasta vettä.

